

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เอกสารประกอบการพิจารณา

สนธิสัญญาว่าด้วย ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในเส้นทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน

อ.พ. ๑๐/๒๕๕๓ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมัยสามัญนิติบัญญัติ

จัดทำโดย กลุ่มงานบริการวิชาการ สำนักวิชาการ
โทร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๒

เรียกดูเอกสารได้ที่

www.parliament.go.th/library

Digital Object
National Assembly Library

**สนธิสัญญาว่าด้วย
ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
ในเส้นทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)**

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นในเวลาจำกัด เพื่อให้ทันใช้ประโยชน์ในการพิจารณาสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน โดยรวบรวมข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความ ข่าวจากสื่อต่างๆ และ/หรือสรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่สมาชิกวุฒิสภา และผู้สนใจทั่วไป หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง เอกสารประกอบการพิจารณานี้ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑,๒,๓ สำนักวิชาการ เป็นผู้จัดทำ และเผยแพร่ทาง www.parliament.go.th/library ผู้ใดนำข้อความหรือส่วนหนึ่งส่วนใดในเอกสารนี้ไปลงพิมพ์ในเอกสารอื่น โปรดอ้างอิงที่มากำกับไว้ด้วย

ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมโปรดติดต่อกลุ่มงานบริการวิชาการ
สำนักวิชาการ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ – ๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘
และ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๙

กลุ่มงานบริการวิชาการ
สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
๑. คำแปล สนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา	๑
๒. ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม	๑๘
๓. ข้อสังเกตเบื้องต้นในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕	๒๑
๔. ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา : ศึกษาเฉพาะสนธิสัญญา ว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา ของภูมิภาคอาเซียน	๒๕
๕. บรรณานุกรม	๓๒

ผู้รับผิดชอบ

นางวิจิตรา วัชรภรณ์

นางสาวดวงรัตน์ เล่าห์ตลพงษ์บุรี

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริการวิชาการ ๑

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นายยอดชาย วิถีพานิช

นายยุทธพงศ์ ปิ่นอนงค์

นางอรณิช รุ่งธิพานนท์

นางสาวศรัณยา สิวา

นายแคนชัย ไชวิเศษ

นางสาวอุษณีย์ อินทองช่วย

นางสาวกษมวรรณ สิงห์ศก

วิทยากร ๗ ว.

นิติกร ๗ ว.

วิทยากร ๖

นิติกร ๕

นิติกร ๕

เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑

เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑

สิงหาคม ๒๕๕๓

คำแปล

สนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา

Digital Object
National Assembly Library

รัฐบาลบรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สหภาพพม่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ... (ต่อไปนี้อาจเป็นประเทศเดียวจะเรียกว่า “ภาคี” หากเป็นหลายประเทศจะเรียกว่า “บรรดาภาคี”)

ปรารถนาที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพของผู้บังคับใช้กฎหมายของบรรดาภาคีในการป้องกันการสืบสวนสอบสวนและการฟ้องคดีการกระทำความผิด โดยการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา

จึงได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ 1

ขอบเขตความช่วยเหลือ

1. ภายใต้บังคับของสนธิสัญญานี้และกฎหมายภายในของบรรดาภาคี บรรดาภาคีจะให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาด้วยมาตรการที่กว้างขวางที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อาทิ การสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี และการดำเนินการที่เป็นผลจากการนั้น

2. การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามสนธิสัญญานี้อาจรวมถึง

ก. การสืบพยานหลักฐานหรือการได้มาซึ่งการให้ปากคำจากบุคคลโดยสมัครใจ

ข. การให้บุคคลเบิกความเป็นพยานหรือช่วยเหลือในเรื่องทางอาญา

ค. การส่งเอกสาร

ง. การค้นและยึด

จ. การตรวจวัตถุและสถานที่

ฉ. การจัดหาให้ซึ่งค้นฉบับเอกสารหรือสำเนา บันทึก และสิ่งของอันเป็นพยานหลักฐาน

ช. การชี้ระบุหรือติดตามร่องรอยของทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือที่ใช้

ในการกระทำความผิด

ซ. การห้ามการจัดการกับทรัพย์สินชั่วคราวหรือการอายัดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดที่อาจได้คืนหรือริบได้ตามกฎหมาย

ฅ. การได้คืนหรือการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

ฉ. การค้นหาและการระบุดังพยานและผู้ต้องสงสัย และ

ค. การให้ความช่วยเหลืออื่นใดตามที่ตกลงกันและซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ

สนธิสัญญานี้ และกฎหมายของภาคีผู้รับคำร้องขอ

3. สนธิสัญญานี้จะใช้กับการให้ความช่วยเหลือระหว่างกันในบรรดาภาคีเท่านั้น ข้อบทของสนธิสัญญานี้จะไม่ก่อให้เกิดสิทธิใด ๆ แก่บุคคลใดที่จะได้รับ ปักบัง หรือไม่ยอมให้ซึ่งพยานหลักฐานใด ๆ หรือห้ามการปฏิบัติการตามคำร้องขอความช่วยเหลือใด ๆ

4. เพื่อวัตถุประสงค์ของสนธิสัญญานี้ ถ้อยคำ “เครื่องมือที่ใช้ในการกระทำผิด” หมายถึงทรัพย์สินที่ใช้เกี่ยวกับการกระทำผิด หรือราคาที่เท่ากับค่าของทรัพย์สินนั้น

ข้อ 2

การไม่ใช้บังคับ

1. สนธิสัญญานี้ไม่ใช้บังคับกับ

ก. การจับกุมหรือคุมขังบุคคลใดเพื่อส่งบุคคลนั้นข้ามแดน

ข. การบังคับคดีในภาคีผู้รับคำร้องขอตามคำพิพากษาคดีอาญาของศาลในภาคีผู้ร้องขอ เว้นแต่ในขอบเขตที่กระทำได้ตามกฎหมายของภาคีผู้รับคำร้องขอ

ค. การโอนตัวบุคคลที่ถูกคุมขังไปรับโทษ และ

ง. การโอนกระบวนการพิจารณาในเรื่องทางอาญา

2. ไม่มีกรณีใดตามสนธิสัญญานี้ให้สิทธิภาคีหนึ่งที่จะเข้าไปในดินแดนของอีกภาคีหนึ่งในการใช้อำนาจและการปฏิบัติการตามหน้าที่ที่สงวนไว้โดยเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายในของอีกภาคีหนึ่งนั้น

ข้อ 3

ข้อจำกัดความช่วยเหลือ

1. ภาคีผู้รับคำร้องขอจะปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ ถ้าภาคีนั้นเห็นว่า

ก. คำร้องขอความช่วยเหลือเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการลงโทษบุคคลในคดีที่มีลักษณะในทางการเมือง หรือคดีที่มีพฤติการณ์ของการกระทำเกี่ยวเนื่องกับทางการเมือง

ข. คำร้องขอความช่วยเหลือเกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการลงโทษบุคคลที่เกี่ยวกับการกระทำหรืองดเว้นการกระทำ ที่หากเกิดขึ้นในภาคีผู้รับคำร้องขอจะเป็นความผิดทางทหารตามกฎหมายของภาคีผู้รับคำร้องขอ ซึ่งไม่เป็นความผิดตามกฎหมายอาญาธรรมดาของภาคีผู้รับคำร้องขอ

ค. มีเหตุผลสำคัญที่ทำให้เชื่อได้ว่าภาคีผู้ร้องขอได้ทำคำร้องขอเพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี การลงโทษ หรือมิฉะนั้นภาคีผู้ร้องขอได้ทำคำร้องขอเพื่อก่อให้เกิดผลร้ายแก่บุคคลอื่นเนื่องจากเชื้อชาติ ศาสนา เพศ ชาติกำเนิด สัญชาติ หรือความเห็นในทางการเมืองของบุคคลนั้น

ง. คำร้องขอความช่วยเหลือเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการลงโทษบุคคลสำหรับความผิดในคดีที่บุคคล

1. ถูกตัดสินว่ามีความผิด ถูกตัดสินปล่อย หรือได้รับการอภัยโทษ . โดยศาลที่มีเขตอำนาจ หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอื่นในภาคีผู้ร้องขอ หรือภาคีผู้รับคำร้องขอ หรือ

2. ได้รับโทษตามกฎหมายของภาคีผู้ร้องขอ หรือภาคีผู้รับคำร้องขอที่เกี่ยวกับความผิดนั้น หรือความผิดอื่นที่เกิดจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำอันเป็นความผิดที่ได้กล่าวในตอนแรก

จ. คำร้องขอความช่วยเหลือเกี่ยวข้องกับ การสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือ การลงโทษบุคคลอันเกี่ยวกับการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำ ซึ่งถ้าได้เกิดขึ้นในภาคีผู้รับคำร้องขอ จะไม่เป็นความผิดตามกฎหมายของภาคีดังกล่าว เว้นแต่ภาคีผู้รับคำร้องขออาจให้ความช่วยเหลือได้ ถ้ากฎหมายภายในของภาคีผู้รับคำร้องขออนุญาตให้กระทำได้แม้การกระทำ หรือการงดเว้นการกระทำดังกล่าวจะไม่เป็นความผิดตามกฎหมายของภาคีผู้รับคำร้องขอ

ฉ. การให้ความช่วยเหลือจะกระทบกระเทือนต่ออธิปไตย ความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย ผลประโยชน์สาธารณะ หรือผลประโยชน์สำคัญของภาคีผู้รับคำร้องขอ

ช. ภาคีผู้ร้องขอไม่ได้ให้คำรับรองว่าจะปฏิบัติตามข้อกำหนดเมื่อได้รับการร้องขอ ลักษณะเดียวกันจากภาคีผู้รับคำร้องขอเกี่ยวกับความช่วยเหลือในเรื่องทางอาญา

ซ. ภาคีผู้ร้องขอไม่ได้ให้คำรับรองว่าจะไม่นำรายการความช่วยเหลือที่ได้รับไปใช้ในกรณีอื่นนอกจากกรณีที่ได้ร้องขอ และภาคีผู้รับคำร้องขอไม่ยินยอมที่จะไม่ต้องให้คำรับรองนั้น

ฅ. ภาคีผู้ร้องขอไม่ได้ให้คำรับรองว่า เมื่อได้รับการร้องขอ ภาคีผู้ร้องขอจะคืนรายการความช่วยเหลือให้แก่ภาคีผู้รับคำร้องขอ เมื่อเสร็จสิ้นการใช้ความช่วยเหลือทางอาญาที่ได้ร้องขอนั้นแล้ว

ฉ. การให้ความช่วยเหลืออาจส่งผลกระทบต่อคดีอาญาที่กำลังดำเนินการอยู่ในภาคีผู้รับคำร้องขอ หรือ

ค. การให้ความช่วยเหลือจะต้องดำเนินการตามมาตรการที่ฝ่าฝืนกฎหมายของภาคีผู้รับคำร้องขอ

2. ภาคีผู้รับคำร้องขออาจปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ ถ้าภาคีนั้นเห็นว่า

ก. ภาคีผู้ร้องขอมิได้ปฏิบัติตามสนธิสัญญานี้ในข้อสาระสำคัญ หรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อันเกี่ยวกับคำร้องขอนั้น

ข. การให้ความช่วยเหลือจะหรืออาจจะกระทบต่อความปลอดภัยของบุคคลใด ไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในหรือนอกอาณาเขตของภาคีผู้รับคำร้องขอ หรือ

ค. การให้ความช่วยเหลือจะก่อให้เกิดการแทรกแซงทรัพยากรของภาคีผู้รับคำร้องขอมากเกินไปจนสมควร

3. เพื่อวัตถุประสงค์ของวรรคย่อย 1 ก. ความผิดดังต่อไปนี้ ไม่ให้ถือว่าเป็นความผิดอันมีลักษณะในทางการเมือง

ก. ความผิดต่อชีวิต ร่างกายของประมุขแห่งรัฐหรือบุคคลในครอบครัวของประมุขแห่งรัฐ

ข. ความผิดต่อชีวิต หรือร่างกายของผู้นำ หรือรัฐมนตรีของรัฐ

ค. ความผิดที่อยู่ในขอบข่ายของอนุสัญญาระหว่างประเทศใด ๆ ที่ทั้งภาคีผู้ร้องขอและภาคีผู้รับคำร้องขอเป็นภาคี ซึ่งกำหนดให้บรรดาภาคีมีหน้าที่ต้องส่งบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดข้ามแดน หรือต้องฟ้องร้องบุคคลดังกล่าวและ

- ง. การพยายาม การสนับสนุน หรือการสมคบใด ๆ เพื่อกระทำผิดตามวรรคย่อย ก. ถึง ค.
4. ภาคิผู้รับคำร้องขออาจจำกัดการให้ความช่วยเหลือใด ๆ ที่ร้องขอตามวรรค 3 ตามที่ภาคิผู้ร้องขอได้กำหนดการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวไว้ในกฎหมายของคนหรือไม่ก็ได้
5. การให้ความช่วยเหลือจะไม่ถูกปฏิเสธเพียงเหตุผลของความลับของธนาคาร และสถาบันการเงินที่คล้ายคลึงกันแต่อย่างเดียว หรือเพียงเหตุผลว่าความผิดนั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องการเงินด้วย
6. ภาคิผู้รับคำร้องขออาจเลื่อนการปฏิบัติตามคำร้องขอ ถ้าการปฏิบัติตามคำร้องขอในทันทีจะแทรกแซงการดำเนินการในทางอาญาที่กำลังดำเนินการอยู่ในภาคิผู้รับคำร้องขอ
7. ก่อนการปฏิเสธ หรือเลื่อนการดำเนินการตามคำร้องขอความช่วยเหลือ ภาคิผู้รับคำร้องขอจะต้องพิจารณาว่าอาจให้ความช่วยเหลือได้ภายใต้เงื่อนไขบางประการหรือไม่
8. ถ้าภาคิผู้ร้องขอยอมรับความช่วยเหลือภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขตามวรรค 7 ภาคิผู้ร้องขอจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขนั้น
9. ถ้าภาคิผู้รับคำร้องขอปฏิเสธหรือเลื่อนการให้ความช่วยเหลือ ภาคิผู้รับคำร้องขอจะต้องแจ้งเหตุผลในการปฏิเสธหรือเลื่อนการให้ความช่วยเหลือนั้นแก่ภาคิผู้ร้องขอในทันที
10. บรรดาภาคิจะต้องปฏิบัติต่างตอบแทนซึ่งกันและกัน ภายใต้บังคับกฎหมายภายในของแต่ละภาคิ ในการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับความผิดที่เหมือนกัน โดยไม่ต้องคำนึงถึงโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ข้อ 4

การแต่งตั้งผู้ประสานงานกลาง

1. ภาคิแต่ละภาคิจะต้องแต่งตั้งผู้ประสานงานกลางเพื่อจัดทำและรับคำร้องขอความช่วยเหลือตามสนธิสัญญานี้
2. การแต่งตั้งผู้ประสานงานกลางจะต้องกระทำในเวลาที่ยื่นสัตยาบันสาร'สารยอมรับสารให้ความเห็นชอบ หรือภาคยานุวัติสารตามสนธิสัญญานี้
3. ภาคิแต่ละภาคิจะต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในการแต่งตั้งผู้ประสานงานกลางต่อภาคิอื่นโดยเร็ว
4. ผู้ประสานงานกลางจะต้องติดต่อซึ่งกันและกันโดยตรง แต่ถ้าประสงค์อาจเลือกติดต่อโดยทางช่องทางการทูตได้

ข้อ 5

แบบคำร้องขอ

1. คำร้องขอความช่วยเหลือจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร หรือถ้าเป็นไปได้ทำโดยวิธีการใด ๆ ซึ่งสามารถทำบันทึกเป็นหนังสือภายใต้เงื่อนไขที่ภาคิผู้รับคำร้องขอจะพิสูจน์ความถูกต้องแท้จริงได้ในสถานการณ์เร่งด่วนและซึ่งกฎหมายของภาคิผู้รับคำร้องขออนุญาต คำร้องขอความช่วยเหลืออาจทำด้วยวาจาก็ได้ แต่ต้องยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน 5 วัน

2. ผู้ประสานงานกลางจะต้องดำเนินการส่งคำร้องขอความช่วยเหลือทั้งหมด และการติดต่อใด ๆ เกี่ยวกับการนั้น ในสถานการณ์เร่งด่วนและซึ่งกฎหมายของภาคีผู้รับคำร้องขออนุญาต คำร้องขอความช่วยเหลือ และการติดต่อใด ๆ เกี่ยวกับคำร้องขอนั้น อาจส่งไปโดยทางองค์การตำรวจสากล (INTERPOL) หรือองค์การตำรวจอาเซียน (ASEANAPOL)

ข้อ 6

เนื้อหาคำร้องขอ

1. คำร้องขอความช่วยเหลือในทางอาญาจะต้องมีข้อสนเทศตามที่ภาคีผู้รับคำร้องขอ กำหนดเพื่ดำเนินการตามคำร้องขอ ซึ่งรวมถึง
  - ก. ชื่อหน่วยงานที่ร้องขอและเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่ดำเนินการสืบสวนสอบสวนหรือกระบวนการทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอ
  - ข. วัตถุประสงค์ของคำร้องขอและลักษณะของความช่วยเหลือที่ประสงค์
  - ค. รายละเอียดของลักษณะของเรื่องทางอาญาและสถานะของเรื่องในปัจจุบัน และคำแถลงสรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
  - ง. รายละเอียดของความผิดที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอรวมทั้งอัตราโทษสูงสุด
  - จ. รายละเอียดข้อเท็จจริงที่กล่าวหาว่าเป็นการกระทำผิดและคำแถลงหรือตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
  - ฉ. รายละเอียดของการกระทำ หรือการงดเว้นการกระทำ หรือเรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือที่แสวงหาความกระจ่าง
  - ช. รายละเอียดของพยานหลักฐาน ข้อสนเทศหรือความช่วยเหลืออื่นที่แสวงหา
  - ซ. เหตุผลและรายละเอียดของวิธีการเฉพาะหรือข้อกำหนดใด ๆ ที่ภาคีผู้ร้องขอ ประสงค์ให้ดำเนินการ
  - ฅ. รายละเอียดของข้อจำกัดเรื่องเวลาซึ่งประสงค์จะให้ดำเนินการกับคำร้องขอ
  - ญ. ข้อกำหนดพิเศษอื่น ๆ สำหรับการรักษาความลับและเหตุผลเกี่ยวกับการนั้นและ
  - ด. ข้อสนเทศ หรือการดำเนินการอื่นซึ่งกฎหมายภายในของภาคีผู้รับคำร้องขอประสงค์ หรือจำเป็นเพื่อการดำเนินการตามคำร้องขออย่างถูกต้องเหมาะสม
2. ในขอบเขตที่จำเป็นคำร้องขอความช่วยเหลืออาจมีข้อสนเทศต่อไปนี้ด้วย
  - ก. รูปพรรณ สัญชาติ และที่อยู่ของบุคคลผู้ถูกสืบสวนสอบสวนหรือดำเนินการทางอาญา
  - ข. รูปพรรณและที่อยู่ของบุคคลซึ่งภาคีผู้ร้องขอประสงค์จะแสวงหาพยานหลักฐาน
  - ค. รูปพรรณและที่อยู่ของบุคคลที่ประสงค์จะส่งหมายให้ ความเกี่ยวพันของบุคคลนั้นกับกระบวนการทางอาญาและวิธีการซึ่งประสงค์จะให้ดำเนินการในการส่งหมาย
  - ง. ข้อสนเทศเกี่ยวกับรูปพรรณและที่อยู่ของบุคคลซึ่งภาคีผู้ร้องขอประสงค์จะหาที่อยู่
  - จ. รายละเอียดของวิธีการ ในการซักถามและบันทึกความและการให้สัตยาบัน

ณ. รายการคำถามที่จะให้ถามพยาน

ข. รายละเอียดของเอกสาร บันทึก หรือรายการพยานหลักฐานที่ต้องจัดทำให้ตลอดจนรายละเอียดของบุคคลที่สมควรให้สอบถามเพื่อการดำเนินการดังกล่าว และในขอบเขตที่มีได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น แบบที่ใช้ในการคัดลอกและยืนยันความถูกต้องแท้จริง

ค. คำแถลงว่าการเบิกความเป็นพยานหรือการให้ถ้อยคำดังกล่าวประสงค์จะให้มีการสาบานหรือปฏิญาณหรือไม่

ณ. รายละเอียดของทรัพย์สิน สิทธิทรัพย์สิน หรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอ รวมถึงลักษณะ และที่อยู่ และ

ญ. คำตั้งศาลที่เกี่ยวกับความช่วยเหลือที่ร้องขอ และคำแถลงว่าคำตั้งนั้นถึงที่สุดแล้ว

3. คำร้องขอ เอกสารสนับสนุนและการติดต่อใด ๆ ที่ดำเนินการตามสนธิสัญญานี้จะต้องกระทำเป็นภาษาอังกฤษ และในกรณีจำเป็น ให้แนบคำแปลเป็นภาษาของภาคีผู้รับคำร้องขอ หรือภาษาอื่นที่ภาคีผู้รับคำร้องขอยอมรับไปด้วย

4. ในกรณีที่ภาคีผู้รับคำร้องขอพิจารณาเห็นว่า ข้อเสนอที่มีในคำร้องขอไม่พอที่จะให้ดำเนินการตามคำร้องขอได้ ภาคีผู้รับคำร้องขออาจขอข้อเสนอเพิ่มเติมได้ ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องให้ข้อเสนอเหล่านั้นเพิ่มเติมตามที่ภาคีผู้รับคำร้องขอพิจารณาเห็นว่าจำเป็นในการดำเนินการตามคำร้องขอ

ข้อ 7

การดำเนินการตามคำร้องขอ

1. คำร้องขอความช่วยเหลือจะต้องดำเนินการโดยทันทีตามวิธีการที่กำหนดโดยกฎหมายและวิธีปฏิบัติของภาคีผู้รับคำร้องขอ ภายใต้บังคับกฎหมายและวิธีปฏิบัติภายใน ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องดำเนินการตามคำร้องขอตามวิธีการที่ภาคีผู้ร้องขอกำหนด

2. ในกรณีที่ได้รับการร้องขอ และภายใต้บังคับกฎหมายและวิธีปฏิบัติภายใน ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องดำเนินการตามที่จำเป็นแทนภาคีผู้ร้องขอในภาคีผู้รับการร้องขอ ในกระบวนการใด ๆ ทางอาญาตามคำร้องขอความช่วยเหลือ และจะต้องเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของภาคีผู้ร้องขออีกประการหนึ่งด้วย

3. ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องตอบสนองโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ในกรณีที่ภาคีผู้ร้องขอประสงค์จะทราบเกี่ยวกับความคืบหน้าของการปฏิบัติตามคำร้องขอ

4. ภาคีผู้รับคำร้องขออาจขอให้ภาคีผู้ร้องขอจัดส่งข้อเสนอในแบบที่จำเป็นเพื่อให้สามารถดำเนินการตามคำร้องขอได้ หรือให้ดำเนินการที่จำเป็นภายใต้กฎหมายและวิธีปฏิบัติของภาคีผู้รับการร้องขอ เพื่อให้บังเกิดผลในการดำเนินการตามคำร้องขอ

ข้อ 8

ข้อจำกัดการใช้พยานหลักฐานที่ได้มาจากการช่วยเหลือ

1. ในกรณีที่ไม่ได้ได้รับความยินยอมจากภาคีผู้รับคำร้องขอ และภายใต้ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ภาคีผู้รับคำร้องขอพิจารณาเห็นว่าจำเป็น ภาคีผู้ร้องขอจะต้องไม่ใช่หรือเปิดเผยหรือโอนไป

ซึ่งข้อสนเทศหรือพยานหลักฐานที่ภาคีผู้รับคำร้องขอจัดหาให้ เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากที่ระบุไว้ใน คำร้องขอ

2. โดยไม่คำนึงถึงวรรค 1 ในกรณีที่ได้มีการแก้ไขข้อกล่าวหา เมื่อได้รับความยินยอมจาก ภาคีผู้รับคำร้องขอ ภาคีผู้ร้องขออาจใช้ข้อสนเทศหรือพยานหลักฐานที่ภาคีผู้รับคำร้องขอจัดหาให้ครบเท่าที่ ความคิดที่ถูกล่าวหาเป็นความคิดที่สามารถให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามสนธิสัญญานี้ได้ และเป็น ความคิดที่เป็นมูลของการทำคำร้องขอ

ข้อ 9

การรักษาความลับ

1. ภายใต้บังคับของกฎหมายภายใน ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องดำเนินการตามสมควรที่จะ รักษาความลับของคำร้องขอความช่วยเหลือ เนื้อหาและเอกสารสนับสนุนคำร้องขอความช่วยเหลือ ข้อเท็จจริงในการอนุญาตให้ความช่วยเหลือ และการดำเนินการที่ได้ทำไปตามคำร้องขอ ถ้าการปฏิบัติตาม คำร้องขอไม่สามารถดำเนินการได้โดยไม่ฝ่าฝืนข้อกำหนดเรื่องความลับ ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องแจ้งภาคี ผู้ร้องขอในกรณีดังกล่าว ซึ่งภาคีผู้ร้องขอจะต้องตัดสินใจว่าจะให้ปฏิบัติตามคำร้องขอหรือไม่

2. ภายใต้บังคับกฎหมายภายใน ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องใช้มาตรการตามสมควรที่จะ

ก. รักษาข้อสนเทศและพยานหลักฐานที่ภาคีผู้รับคำร้องขอจัดหาให้ไว้เป็นความลับ เว้นแต่ภายในขอบเขตที่จำเป็นต้องใช้พยานหลักฐานและข้อสนเทศนั้นเพื่อวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ใน คำร้องขอ และ

ข. ทำให้มั่นใจว่าข้อสนเทศและพยานหลักฐานจะได้รับการป้องกันการสูญหายและ การเข้าถึง การใช้ การคัดแปลง การเปิดเผย หรือการใช้ในทางที่ผิดโดยไม่ได้รับอนุญาต

ข้อ 10

การได้มาซึ่งการให้อภัยค่าโดยสมัครใจ

ในกรณีที่คำร้องขอได้ทำขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งการให้อภัยค่าของบุคคลเพื่อความมุ่งหมาย ในทางอาญาในภาคีผู้รับคำร้องขอ ภาคีผู้รับคำร้องขอจะพยายามให้ได้มาซึ่งอภัยค่าดังกล่าวโดยความยินยอมของ บุคคลผู้ให้อภัยค่า

ข้อ 11

การได้มาซึ่งพยานหลักฐาน

1. ภายใต้บังคับกฎหมายภายใน ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องดำเนินการให้ได้พยานหลักฐาน รวมถึงคำเบิกความภายใต้การสาบาน หรือปฏิญาณ เอกสารหรือบันทึกที่ได้จัดทำขึ้นหรือที่ได้มาจากบรรดาพยาน ตามวัตถุประสงค์ในเรื่องทางอาญาเพื่อส่งให้ภาคีผู้ร้องขอ

2. ภายใต้บังคับกฎหมายภายในของภาคีผู้รับคำร้องขอในกรณีที่จะต้องได้คำเบิกความ ภายใต้การสาบานหรือปฏิญาณมาตามข้อนี้ บรรดาผู้ความในกระบวนการทางอาญาในภาคีผู้ร้องขอ หรือ บรรดาผู้แทนของคู่ความดังกล่าวอาจมาศาล และถามบุคคลที่เบิกความนั้นได้

3. ความในข้อนี้จะไม่มีกรณีใดที่ขัดขวางการเชื่อมต่อสัญญาณสดทางวีดิทัศน์ หรือ โทรทัศน์ หรือการติดต่อสื่อสารอื่น ๆ ตามสมควร อันสอดคล้องกับกฎหมายและวิธีปฏิบัติของภาคีผู้รับ คำร้องขอ เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินการตามข้อนี้ หากเป็นการสะดวกเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ที่จะทำเช่นนั้น

ข้อ 12

สิทธิที่จะปฏิเสธการให้พยานหลักฐาน

1. บุคคลซึ่งภาคีผู้ร้องขอประสงค์ให้เบิกความภายใต้การสาบานหรือการปฏิญาณ หรือ ให้ส่งเอกสาร บันทึก หรือพยานหลักฐานอื่นตามข้อ 11 ของสนธิสัญญานี้ในภาคีผู้รับคำร้องขอตามคำร้องขอ ความช่วยเหลือ อาจปฏิเสธไม่กระทำการดังกล่าวถ้า

ก. กฎหมายของภาคีผู้รับคำร้องขออนุญาตหรือกำหนดให้บุคคลดังกล่าวปฏิเสธ การกระทำการนั้น ในพฤติการณ์ทำนองเดียวกันในกระบวนการพิจารณาคดีที่ริเริ่มในภาคีผู้รับคำร้องขอ หรือ

ข. กฎหมายของภาคีผู้ร้องขออนุญาตหรือกำหนดให้บุคคลดังกล่าวปฏิเสธการกระทำ การนั้น ในพฤติการณ์ทำนองเดียวกันในกระบวนการพิจารณาคดีที่ริเริ่มในภาคีผู้ร้องขอ

2. ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวอ้างว่ามีสิทธิที่จะปฏิเสธการเบิกความภายใต้การสาบาน หรือปฏิญาณ หรือส่งเอกสาร บันทึก หรือพยานหลักฐานอื่นตามข้อ 11 ของสนธิสัญญานี้ตามกฎหมายของภาคี ผู้ร้องขอ ถ้าได้รับการร้องขอ ภาคีผู้ร้องขอจะต้องจัดหาให้ซึ่งใบรับรองว่าสิทธินั้นมีอยู่จริงหรือไม่

ข้อ 13

การจัดหาให้ซึ่งเอกสารและบันทึกอื่น ๆ ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ได้

1. ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องจัดหาให้ซึ่งสำเนาของเอกสารหรือบันทึกที่ประชาชนใช้ ประโยชน์ได้ที่อยู่ในความครอบครองของส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐแก่ภาคีผู้ร้องขอ

2. ภายใต้บังคับกฎหมายและวิธีปฏิบัติภายใน ภาคีผู้รับคำร้องขออาจจัดหาให้ซึ่งสำเนาของ เอกสารหรือบันทึกใด ๆ ซึ่งอยู่ในความครอบครองของส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีใช้เอกสาร หรือบันทึกที่ประชาชนใช้ประโยชน์ได้แก่ภาคีผู้ร้องขอ ภาคีผู้รับคำร้องขออาจใช้ดุลพินิจปฏิเสธคำร้องขอ ตามวรรคนี้ทั้งหมดหรือบางส่วน

ข้อ 14

การปรากฏตัวของบุคคลในภาคีผู้ร้องขอ

1. ภายใต้บังคับกฎหมายและวิธีปฏิบัติภายใน ภาคีผู้รับคำร้องขออาจช่วยดำเนินการให้ บุคคลเข้าไปในภาคีผู้ร้องขอโดยความยินยอมของบุคคลดังกล่าว

ก. เพื่อช่วยเหลือในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับเรื่องทางอาญาในภาคีผู้ร้องขอ หรือ

ข. เพื่อปรากฏตัวในกระบวนการพิจารณาคดีเกี่ยวกับเรื่องทางอาญาในภาคีผู้ร้องขอในกรณีที่ บุคคลดังกล่าวมิได้เป็นผู้ที่ถูกกล่าวหา

2. ในกรณีเป็นที่พอใจว่าการจัดการเกี่ยวกับความปลอดภัยของบุคคลดังกล่าวในภาคีผู้ร้องขอจะเป็นที่น่าพอใจ ภาคีผู้รับคำร้องขอจะเชิญบุคคลไปให้การหรือส่งพยานหลักฐานหรือให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องทางอาญาในภาคีผู้ร้องขอโดยแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบเรื่องค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทนใดๆ ด้วย

3. ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องแจ้งการตอบรับของบุคคลดังกล่าวให้ภาคีผู้ร้องขอทราบทันที และในกรณีที่บุคคลดังกล่าวยินยอม จะต้องดำเนินการที่จำเป็นเพื่อให้ความสะดวกในการที่บุคคลดังกล่าวไปปรากฏตัวในภาคีผู้ร้องขอ

4. ความในข้อนี้จะไม่มีกรณีใดที่ขัดขวางการเชื่อมต่อสัญญาณสดทางวีดิทัศน์หรือโทรทัศน์หรือการติดต่อสื่อสารอื่น ๆ ตามสมควร อันสอดคล้องกับกฎหมายและวิธีปฏิบัติของภาคีผู้รับคำร้องขอ หากเป็นการสะดวกที่จะดำเนินการเช่นนั้นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ 15

การปรากฏตัวของบุคคลที่ถูกคุมขังในภาคีผู้ร้องขอ

1. ภายใต้บังคับกฎหมายและวิธีปฏิบัติภายใน ภาคีผู้รับคำร้องขออาจอนุญาตให้ไอนต์บุคคลผู้ถูกคุมขังตามกฎหมายของภาคีผู้รับคำร้องขอไปยังภาคีผู้ร้องขอชั่วคราว โดยความยินยอมของบุคคลนั้นเพื่อให้ด้อยค่าเป็นพยานหลักฐาน หรือช่วยเหลือในการสืบสวนสอบสวน

2. โดยที่บุคคลผู้ถูกไอนต์ดังกล่าวจะต้องถูกคุมขังตามกฎหมายของภาคีผู้รับคำร้องขอ ภาคีผู้ร้องขอจะต้องคุมขังบุคคลนั้นและจะส่งตัวบุคคลที่ถูกคุมขังนั้นคืนภาคีผู้รับคำร้องขอเมื่อดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องที่ขอไอนต์ไปเสร็จสิ้นแล้ว หรือในเวลาก่อนนั้นเมื่อไม่ประสงค์ให้บุคคลดังกล่าวอยู่ในภาคีผู้ร้องขออีกต่อไป

3. ในกรณีที่ภาคีผู้รับคำร้องขอแจ้งภาคีผู้ร้องขอว่าไม่ประสงค์ให้บุคคลผู้ถูกไอนต์ถูกคุมขังต่อไป ภาคีผู้ร้องขอจะต้องปล่อยตัวบุคคลดังกล่าวและบุคคลดังกล่าวจะต้องได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับบุคคลตามข้อ 14 ของสนธิสัญญานี้

4. ภาคีผู้ร้องขอจะต้องไม่ขอให้ภาคีผู้รับคำร้องขอริเริ่มกระบวนการพิจารณาส่งผู้ร้ายข้ามแดนเพื่อส่งบุคคลผู้ถูกไอนต์กลับคืน

5. ระยะเวลาระหว่างที่บุคคลดังกล่าวถูกคุมขังในภาคีผู้ร้องขอจะต้องนับให้เป็นระยะเวลาของการจำคุกหรือคุมขังในภาคีผู้รับคำร้องขอด้วย

6. การไอนต์บุคคลผู้ถูกคุมขังตามข้อนี้จะไม่เกิดขึ้น ถ้าภาคีผู้ร้องขอไม่ให้คำยืนยันว่า

ก. จะรับภาระและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นอันเกิดจากการไอนต์ผู้ถูกคุมขัง

ข. จะคุมขังบุคคลดังกล่าวตามกฎหมายตลอดระยะเวลาการไอนต์ และ

ค. จะส่งตัวบุคคลดังกล่าวคืนภาคีผู้รับคำร้องขอทันที เมื่อบุคคลดังกล่าวได้ไปปรากฏ

ตัวต่อหน้าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือศาลในภาคีผู้ร้องขอ และได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ให้มีการไอนต์เสร็จสิ้นแล้ว

7. ความในข้อนี้จะไม่มีกรณีใดที่ขัดขวางการเชื่อมต่อสัญญาณสดทางวีดิทัศน์ หรือโทรทัศน์ หรือการติดต่อสื่อสารอื่น ๆ ตามสมควรอันสอดคล้องกับกฎหมายและวิปฏิบัติของภาคีผู้รับคำร้องขอ หากเป็นการสะดวกที่จะดำเนินการเช่นนั้นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ 16

หลักประกัน

1. ภายใต้งบับวรรค 2 ในกรณีที่บุคคลปรากฏตัวในภาคีผู้ร้องขอตามคำร้องขอในข้อ 14 หรือข้อ 15 ของสนธิสัญญานี้

ก. บุคคลดังกล่าวจะต้องไม่ถูกคุมขัง ฟ้องร้อง ลงโทษหรือจำกัดเสรีภาพด้วยวิธีอื่นใด ในภาคีผู้ร้องขออันเกี่ยวกับการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำหรือการลงโทษในความผิดใด ๆ ค่อกฎหมายของภาคีผู้ร้องขอซึ่งมีการกล่าวหาว่าบุคคลดังกล่าวได้กระทำผิดก่อนออกจากภาคีผู้รับคำร้องขอ

ข. บุคคลดังกล่าวจะต้องไม่ถูกบังคับให้เบิกความเป็นพยานในเรื่องทางอาญาใด ๆ โดยไม่ได้รับความยินยอม นอกจากในเรื่องทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับคำร้องขอ หรือ

ค. บุคคลดังกล่าวจะต้องไม่อยู่ภายใต้งบับของคดีแพ่งใด ๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใด ๆ ที่มีการกล่าวหาว่าได้เกิดขึ้นก่อนที่บุคคลนั้น ได้ออกจากภาคีผู้รับคำร้องขอ

2. ความในวรรค 1 จะหยุดการใช้บังคับถ้าบุคคลดังกล่าวซึ่งมีอิสระและสามารถที่จะเดินทางออกจากภาคีผู้ร้องขอได้ ไม่ออกไปจากภาคีผู้ร้องขอภายในระยะเวลา 15 วันติดต่อกัน ภายหลังจากที่ได้รับแจ้งเป็นทางการ หรือได้รับแจ้งว่าบุคคลดังกล่าวไม่จำเป็นต้องอยู่ในภาคีผู้ร้องขอต่อไป หรือเมื่อบุคคลดังกล่าวซึ่งออกไปจากภาคีผู้ร้องขอแล้ว ได้กลับเข้ามาในภาคีผู้ร้องขออีกโดยสมัครใจ

3. บุคคลซึ่งปรากฏตัวต่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือศาลในภาคีผู้ร้องขอตามคำร้องขอในข้อ 14 หรือข้อ 15 ของสนธิสัญญานี้ จะต้องไม่อยู่ภายใต้งบับของการฟ้องคดีอาญาอันเนื่องมาจากการให้การเป็นพยานดังกล่าว เว้นแต่บุคคลนั้นอยู่ภายใต้งบับตามกฎหมายของภาคีผู้ร้องขอเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาล และการเบิกความเท็จ

4. บุคคลซึ่งไม่ยินยอมไปปรากฏตัวในภาคีผู้ร้องขอตามคำร้องขอในข้อ 14 หรือข้อ 15 ของสนธิสัญญานี้ จะต้องไม่ถูกลงโทษหรือมีความรับผิดชอบใด ๆ หรือได้รับผลร้ายตามกฎหมายในประการอื่น โดยเหตุเพียงการปฏิเสธหรือไม่ยินยอมดังกล่าว โดยไม่คำนึงถึงว่าคำร้องขอจะกำหนดให้ต้องถูกลงโทษหรือมีความรับผิดชอบหรือได้รับผลร้ายดังกล่าว

ข้อ 17

การเดินทางผ่านของบุคคลซึ่งถูกคุมขัง

1. ภายใต้งบับกฎหมายและวิปฏิบัติภายใน ภาคีผู้รับคำร้องขออาจอนุญาตให้บุคคลซึ่งถูกคุมขังโดยภาคีผู้ร้องขอหรือรัฐที่สาม และซึ่งภาคีผู้ร้องขอได้ร้องขอให้ไปปรากฏตัวในภาคีผู้ร้องขอในเรื่องทางอาญา เดินทางผ่านดินแดนของภาคีผู้รับคำร้องขอได้

2. ในกรณีที่เครื่องบิน เรือ หรือรถไฟ ซึ่งบุคคลดังกล่าวโดยสารมาได้ลงจอด แวะรับหรือหยุดในภาคีผู้รับคำร้องขอ ผู้รักษาหรือเจ้าหน้าที่ผู้คุ้มกันของภาคีผู้ร้องขอ หรือถ้าได้รับความยินยอมรัฐที่สาม ซึ่งช่วยเหลือภาคีผู้ร้องขอให้ได้รับความสะดวกในการ โอนตัวบุคคลดังกล่าว จะต้องรับผิดชอบในการคุมขังบุคคลซึ่งเดินทางมาดังกล่าวต่อไปขณะเดินทางผ่านภาคีผู้รับคำร้องขอ ถ้าไม่มีการตกลงเป็นอย่างอื่นโดยภาคีผู้รับคำร้องขอ

3. ในกรณีที่ภาคีผู้รับคำร้องขอยินยอมและไม่เป็นการเสื่อมเสียต่อวรรค 2 บุคคลซึ่งเดินทางมาดังกล่าวอาจถูกคุมขังไว้โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของภาคีผู้รับคำร้องขอชั่วคราว จนกว่าจะเดินทางต่อไป

4. ในกรณีที่บุคคลถูกคุมขังในภาคีผู้รับคำร้องขอระหว่างเดินทางผ่านและบุคคลดังกล่าวไม่ได้เดินทางต่อไปภายในเวลาอันสมควร ภาคีผู้รับคำร้องขออาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวเดินทางภายใต้การคุมขังต่อไปยังรัฐที่บุคคลดังกล่าวเดินทางมาในตอนแรก

5. ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นที่ภาคีผู้รับคำร้องขอรับผิดชอบใช้จ่ายไปเกี่ยวกับวรรค 3 และวรรค 4 ภาคีผู้ร้องขอจะต้องใช้คืน

ข้อ 18

การค้นและยึด

1. ภายใต้บังคับกฎหมายภายใน ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องปฏิบัติตามคำร้องขอให้ค้น ยึด และส่งเอกสาร บันทึก หรือรายการใด ไปยังภาคีผู้ร้องขอ ถ้ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า เอกสาร บันทึก หรือรายการดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องในทางอาญาในภาคีผู้ร้องขอ

2. ภาคีผู้ร้องขอจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ภาคีผู้รับคำร้องขอกำหนดเกี่ยวกับเอกสาร บันทึก หรือรายการใดที่ยึดได้ที่ภาคีผู้รับคำร้องขอส่งไปให้ในกรณีที่ภาคีผู้รับคำร้องขอพิจารณาเห็นว่าจำเป็นเพื่อป้องกันเอกสาร บันทึก หรือรายการที่ส่งไปให้

3. ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องแจ้งภาคีผู้ร้องขอให้ทราบ โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ถึงผลของการค้น สถานที่และพฤติการณ์ของการยึดและการเก็บรักษาต่อมาซึ่งเอกสาร บันทึกหรือรายการใด ๆ ที่ยึดไว้

ข้อ 19

การส่งพยานหลักฐานคืน

1. ภาคีผู้ร้องขอจะต้องคืนเอกสาร บันทึก หรือรายการใด ๆ ที่ภาคีผู้รับคำร้องขอได้จัดหาให้ตามสนธิสัญญานี้แก่ภาคีผู้รับคำร้องขอ เมื่อเสร็จการดำเนินการในเรื่องทางอาญาอันเกี่ยวกับคำร้องขอความช่วยเหลือแล้ว

2. แม้จะมีกำหนดไว้ในวรรค 1 แล้วก็ตาม ภาคีผู้ร้องขอจะต้องส่งคืนเอกสาร บันทึกหรือรายการใด ๆ ที่ภาคีผู้รับคำร้องขอจัดหาให้แก่ภาคีผู้ร้องขอตามคำร้องขอตามสนธิสัญญานี้ให้แก่ภาคีผู้รับคำร้องขอไปชั่วคราวไม่ว่าในเวลาใดก็ตาม เมื่อได้รับการร้องขอในกรณีที่เป็นความจำเป็นเกี่ยวกับเรื่องทางอาญาในภาคีผู้รับคำร้องขอ

ข้อ 20

การค้นหาที่อยู่หรือการระบุตัวบุคคล

ภายใต้บังคับกฎหมายภายใน ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องใช้ความพยายามอย่างดีที่สุดเพื่อสืบให้รู้แน่ชัดถึงที่อยู่หรือรูปพรรณของบุคคลที่ระบุไว้ในคำร้องขอ และซึ่งมีเหตุผลเชื่อได้ว่าบุคคลดังกล่าวอยู่ในดินแดนของภาคีผู้รับคำร้องขอ

ข้อ 21

การส่งเอกสาร

1. ภายใต้บังคับกฎหมายภายใน ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องใช้ความพยายามอย่างดีที่สุดเพื่อส่งเอกสารที่เกี่ยวกับเรื่องทางอาญา ซึ่งศาลในภาคีผู้ร้องขอออกคำสั่งให้ส่ง
2. ภาคีผู้ร้องขอจะต้องส่งคำร้องขอเพื่อให้จัดส่งเอกสาร ซึ่งกำหนดให้มีการตอบรับหรือปรากฏตัวในภาคีผู้ร้องขอ ไม่น้อยกว่าสามสิบวันก่อนกำหนดการตอบรับหรือการปรากฏตัวดังกล่าว
3. ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องส่งคืนใบแจ้งผลการส่งเอกสารตามแบบที่บรรดาภาคีที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนด
4. เพื่อวัตถุประสงค์ในวรรค 3 ถ้อยคำ “แจ้งผลการส่งเอกสาร” รวมถึงข้อสนเทศในรูปของคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรว่าได้ส่งเอกสารเมื่อไร อย่างไร ถ้าเป็นไปได้ ใบรับที่บุคคลผู้รับเอกสารลงชื่อและถ้าเจ้าพนักงานผู้ส่งเอกสารไม่สามารถส่งเอกสารให้ผู้รับได้ก็ให้ระบุข้อเท็จจริงและเหตุผลที่ส่งเอกสารให้ไม่ได้ไว้ด้วย

ข้อ 22

ความช่วยเหลือในการดำเนินการริบทรัพย์สิน

1. ภายใต้บังคับกฎหมายภายใน ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องพยายามหาแหล่งที่อยู่ ติดตาม บิด อาศัย ริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด และที่เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดซึ่งภาคีผู้รับคำร้องขอสามารถให้ความช่วยเหลือได้ หากภาคีผู้ร้องขอจัดหาข้อสนเทศทั้งหมดที่ภาคีผู้รับคำร้องขอพิจารณาเห็นว่าจำเป็นให้
2. ในกรณีที่ภาคีผู้ร้องขอทำคำร้องขอตามวรรค 1 คำร้องขอนั้นจะต้องประกอบด้วย ต้นฉบับหรือสำเนาที่ถูกต้องแท้จริงของคำสั่งหรือคำพิพากษา
3. คำร้องขอความช่วยเหลือตามข้อนี้จะทำขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้มีคำสั่งหรือคำพิพากษาที่ออกภายหลังที่สนธิสัญญานี้มีผลใช้บังคับแล้ว
4. ภายใต้บังคับกฎหมายภายในของภาคีผู้รับคำร้องขอ ทรัพย์สินที่ริบตามข้อนี้อาจตกเป็นของภาคีผู้ร้องขอ ถ้าไม่มีข้อตกลงเป็นอย่างอื่นเป็นการเฉพาะราย
5. ภายใต้บังคับกฎหมายภายในและตามข้อตกลงที่อาจมี ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องโอนส่วนแบ่งของทรัพย์สินที่ได้คืนมาให้แก่ภาคีผู้ร้องขอ หลังจากภาคีผู้รับคำร้องขอได้หักค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายที่ได้ใช้ไปในการบังคับตามคำสั่งริบทรัพย์สินนั้น

ข้อ 23

ความสอดคล้องกับข้อตกลงอื่น

ในสนธิสัญญานี้ จะไม่มีกรณีใดที่จะขัดขวางบรรดาภาคีจากการให้ความช่วยเหลือแก่กันและกันตามสนธิสัญญา ข้อตกลงอื่นหรือบทบัญญัติของกฎหมายของภาคีเหล่านั้น

ข้อ 24

การรับรองและการยืนยันความถูกต้องแท้จริง

1. เมื่อได้รับคำร้องขอ ภาคีแต่ละภาคีจะต้องรับรองความถูกต้องแท้จริงของเอกสาร หรือวัตถุอื่นที่ส่งไปให้ภาคีผู้ร้องขอตามสนธิสัญญานี้
2. จะถือว่าเอกสารได้รับการรับรองความถูกต้องแท้จริงตามที่กำหนดไว้เพื่อวัตถุประสงค์ของสนธิสัญญานี้ถ้า
  - ก. เอกสารนั้นถูกลงนามหรือรับรองความถูกต้องโดยผู้พิพากษาหรือเจ้าหน้าที่ในภาคีหรือของภาคีที่ส่งเอกสารตามที่กฎหมายของภาคีนั้นได้ให้อำนาจไว้โดยชอบ และ
  - ข. กรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้
    1. เอกสารนั้นได้รับการยืนยันความถูกต้องแท้จริงด้วยคำสาบานหรือปฏิญาณโดยพยานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลของภาคีดังกล่าว หรือ
    2. เอกสารนั้นได้มีการประทับตราของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของภาคีนั้น หรือรัฐมนตรีหรือกรม หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลของภาคีนั้น
3. ไม่มีกรณีใดในข้อนี้ที่จะขัดขวางการพิสูจน์ในเรื่องใด หรือการรับเอกสารใดไว้เป็นพยานหลักฐานตามกฎหมายของภาคีผู้ร้องขอ
4. ภายใต้งบบังคับกฎหมายในของภาคีแต่ละภาคี
  - ก. เอกสารที่ลงนามด้วยลายมือชื่อดิจิทัล หรืออิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายของภาคีที่เกี่ยวข้อง จะต้องแสดงผลผูกพันตามกฎหมายเช่นเดียวกับเอกสารที่ลงลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือ หรือเครื่องหมายอื่นใด และ
  - ข. ลายมือชื่อดิจิทัล หรืออิเล็กทรอนิกส์ที่ลงไว้ตามกฎหมายของภาคีที่เกี่ยวข้อง จะต้องถือว่าเป็นลายมือชื่อที่มีผลผูกพันตามกฎหมาย

ข้อ 25

ค่าใช้จ่าย

1. ภาคีผู้รับคำร้องขอจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายปกติทั้งสิ้นในการปฏิบัติตามคำร้องขอความช่วยเหลือ เว้นแต่ภาคีผู้ร้องขอจะรับผิดชอบดังต่อไปนี้
  - ก. ค่าจ้างทนายความที่ภาคีผู้ร้องขอ ร้องขอให้จ้าง
  - ข. ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายของพยานผู้เชี่ยวชาญ
  - ค. ค่าใช้จ่ายในการแปลและการถอดความคำแปล

ง. ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการนำบุคคลใดไปยัง หรือไปจากดินแดนของภาคีผู้รับคำร้องขอ และค่าธรรมเนียม ค่าป่วยการและค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้บุคคลผู้เกี่ยวข้องขณะที่บุคคลนั้นอยู่ในภาคีผู้ร้องขอตาม คำร้องขอในข้อ 14 หรือ ข้อ 15 ของสนธิสัญญานี้ และ

Digital Object
National Assembly Library

จ. ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการนำผู้อารักขาหรือเจ้าหน้าที่ผู้คุ้มกันไปด้วย

2. ถ้าบรรดาภาคีมิได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่น ภาคีผู้ร้องขอจะต้องจ่ายคืนค่าใช้จ่ายให้แก่ภาคีผู้รับคำร้องขอ ดังนี้ ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการการเชื่อมต่อสัญญาณสดทาง วิทยุทัศน์ หรือโทรทัศน์ หรือเครื่องมือการติดต่อสื่อสารอื่น ๆ ตามสมควร ค่าตอบแทนล่ามที่ภาคีผู้รับคำร้องขอ จัดหาให้ และค่าป่วยการพยาน ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการเดินทางของพยานในภาคีผู้รับคำร้องขอ

3. ถ้าในระหว่างการปฏิบัติตามคำร้องขอเป็นที่ปรากฏชัดว่ามีค่าใช้จ่ายในลักษณะพิเศษ หรือสำคัญในการปฏิบัติตามคำร้องขอให้เสร็จไป บรรดาภาคีจะต้องปรึกษาเพื่อตัดสินใจเรื่องข้อกำหนด และเงื่อนไข ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติตามคำร้องขอมีประสิทธิภาพหรือดำเนินการต่อไปได้

ข้อ 26

การปรึกษาหารือ

1. ผู้ประสานงานกลางของบรรดาภาคีจะต้องหารือกันเพื่อส่งเสริมการใช้สนธิสัญญานี้ อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดตามที่ตกลงร่วมกันเป็นครั้งคราว

2. บรรดาภาคีอาจพัฒนามาตรการในทางปฏิบัติที่อาจมีความจำเป็นเพื่อความสะดวก ในการปฏิบัติตามสนธิสัญญานี้ให้บรรลุผล

ข้อ 27

การแก้ไข

1. สนธิสัญญานี้อาจได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมในเวลาใด ๆ โดยความยินยอมร่วมกันเป็น ลายลักษณ์อักษรของบรรดาภาคี การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวจะมีผลบังคับในวันที่บรรดาภาคีได้ตกลงร่วมกัน และให้ถือเป็น ส่วนหนึ่งของสนธิสัญญานี้

2. การแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ จะไม่กระทบต่อสิทธิและพันธกรณีที่เกิดขึ้นหรือมีพื้นฐานมาจาก สนธิสัญญานี้ก่อนหรือในวันที่การแก้ไขเพิ่มเติมนั้นมีผลบังคับ

ข้อ 28

การระงับข้อพิพาท

ความแตกต่างหรือความขัดแย้งใด ๆ ระหว่างบรรดาภาคีที่เกิดขึ้นจากการตีความ หรือ การอนุวัติการตามข้อบทของสนธิสัญญานี้จะต้องได้รับการจัดการอย่างฉันท์มิตร โดยการปรึกษาหารือ หรือ เจรจาระหว่างบรรดาภาคี โดยวิถีทางการทูต หรือทางสันติวิธีอื่นใดเพื่อระงับข้อพิพาทตามที่ตกลงกันระหว่าง บรรดาภาคี

ข้อ 29

ข้อสงวน

สนธิสัญญานี้จะไม่อยู่ภายใต้บังคับข้อสงวนใด ๆ

ข้อ 30

การลงนาม การให้สัตยาบัน การภาคยานุวัติ การเก็บรักษาและการลงทะเบียน

1. สนธิสัญญานี้จะต้องมีการให้สัตยาบัน การยอมรับ การให้ความเห็นชอบหรือการภาคยานุวัติ ตามวิธีการตามรัฐธรรมนูญของภาคีสถิตนาม
2. รัฐใดอาจภาคยานุวัติสนธิสัญญานี้เมื่อบรรดาภาคีเห็นชอบด้วย
3. สัตยาบันสาร สารยอมรับ สารให้ความเห็นชอบ หรือภาคยานุวัติสารจะต้องมอบให้กับรัฐบาลมาเลเซียซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นภาคีผู้เก็บรักษาสนธิสัญญา
4. ภาคีผู้เก็บรักษาสนธิสัญญาจะต้องแจ้งรัฐอื่นซึ่งเป็นภาคีของสนธิสัญญานี้เกี่ยวกับการมอบสัตยาบันสาร สารยอมรับ สารให้ความเห็นชอบหรือภาคยานุวัติสาร
5. ภาคีผู้เก็บรักษาสนธิสัญญานี้จะต้องลงทะเบียนสนธิสัญญานี้ตามข้อ 102 ของกฎบัตรสหประชาชาติ

ข้อ 31

การมีผลใช้บังคับ การใช้บังคับและการยกเลิก

1. สนธิสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับกับแต่ละภาคีสถิตให้สัตยาบัน การยอมรับ ความเห็นชอบหรือการภาคยานุวัติสนธิสัญญาในวันมอบสัตยาบันสาร สารยอมรับ สารให้ความเห็นชอบหรือภาคยานุวัติสาร
2. สนธิสัญญานี้จะใช้บังคับกับบรรดาคำร้องขอที่เสนอภายหลังวันมีผลใช้บังคับสำหรับภาคีสถิตสองที่เกี่ยวข้องไม่ว่าการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำที่เป็นความผิดจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังวันนั้น
3. ภาคีใดอาจยกเลิกสนธิสัญญานี้ โดยแจ้งการยกเลิกเป็นลายลักษณ์อักษรต่อภาคีผู้เก็บรักษาสนธิสัญญา การยกเลิกจะมีผลหลังจากหกเดือนนับแต่วันที่ภาคีผู้เก็บรักษาสนธิสัญญาได้รับแจ้งการยกเลิกสนธิสัญญา
4. การยกเลิกสนธิสัญญานี้จะไม่กระทบต่อสิทธิและพันธกรณีที่เกิดขึ้นหรือมีพื้นฐานมาจากสนธิสัญญานี้ และไม่กระทบต่อความสมบูรณ์ของคำร้องขอใด ๆ ที่ได้กระทำตามสนธิสัญญานี้ก่อนหรือจนถึงวันยกเลิกสนธิสัญญา
5. การยกเลิกสนธิสัญญานี้จะมีผลต่อภาคีที่ได้แจ้งการยกเลิกสนธิสัญญาเท่านั้น สนธิสัญญานี้ยังคงมีผลใช้บังคับกับบรรดาภาคีสถิตอื่น ๆ

ข้อ 32

ผู้เก็บรักษาสนธิสัญญา

ต้นฉบับสนธิสัญญานี้จะต้องเก็บรักษาไว้กับภาคีผู้เก็บรักษาสนธิสัญญา ซึ่งจะส่งสำเนาที่รับรองความถูกต้องของสนธิสัญญาให้แก่บรรดาภาคีทั้งหมด

เพื่อเป็นพยานแห่งการนี้ ผู้ลงนามข้างท้ายซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลของตนได้ลงนามสนธิสัญญานี้

ทำ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2004 เป็นต้นฉบับภาษาอังกฤษหนึ่งฉบับ

รัฐบาลบรูไนดารุสซาลาม

รัฐบาลราชอาณาจักรกัมพูชา

Dato' Seri Paduka Haji Kifrawi

Ang Vong Vathana

Dato' Paduka Haji Kifli

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

อัยการสูงสุด

รัฐบาลสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

รัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ดร. Hamid Awaludin

Kham Ouane Boupna

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกฎหมายและสิทธิมนุษยชน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

รัฐบาลมาเลเซีย

รัฐบาลสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

Tan Sri Abdul Gani Patail

Macabangkit Lanto

อัยการสูงสุด

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม

รัฐบาลสาธารณรัฐสิงคโปร์

รัฐบาลสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

Chan Sek Keong

Le The Tiem

อัยการสูงสุด

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงความปลอดภัย

สาธารณะ

และสืบเนื่องจากฉันทามติของประเทศผู้ลงนามสนธิสัญญาฯ ว่า สหภาพพม่าและราชอาณาจักรไทยควรลงนาม และให้สัตยาบันสนธิสัญญาฯ ในฐานะภาคีผู้ร่วมในการจัดทำสนธิสัญญาฯ มาตั้งแต่แรก ผู้ลงนามทำยนี้ โดยได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลของคนอย่างถูกต้อง จึงได้ลงนามสนธิสัญญาฯ นี้ไว้

Digital Object
National Assembly Library

ลงนาม ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ วันที่ 17 เดือนมกราคม ค.ศ. 2006

รัฐบาลสหภาพพม่า

รัฐบาลราชอาณาจักรไทย

นาย U Myint Aung

นายพร ยูติธรรมดำรง

เอกอัครราชทูตสหภาพพม่า

อัยการสูงสุด

ประจำประเทศมาเลเซีย

ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม

Digital Object
National Assembly Library

เจ้าหน้าที่ในกระบวนการทางกฎหมายของแต่ละประเทศ เช่น ศาล ตำรวจ อัยการ มีอำนาจเพียงภายในประเทศ ในกรณีที่ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาในต่างประเทศ จะต้องร้องขอเพื่ออาศัยอำนาจหน่วยงานของประเทศนั้น ๆ ดำเนินการแทน จะกระทำได้โดยตรงไม่ได้ เช่น การส่งประเด็นไปสอบสวนสืบพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ในต่างประเทศ การส่งคำฟ้อง หมายเรียก ฯลฯ หนังสือร้องขอ ต้องส่งโดยวิถีทางการทูต และต้องระบุว่า จะให้ความช่วยเหลือตามหลักปฏิบัติต่างตอบแทนในทำนองเดียวกันเมื่อถูกร้องขอ แต่หากประเทศไทยมีความตกลงว่าด้วยร่วมมือทางแพ่งหรือทางอาญากับประเทศใดไว้ การดำเนินความร่วมมือก็ให้เป็นไปตามความตกลงนั้น ๆ

ความร่วมมือทางอาญา

ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 เป็นกรอบในการดำเนินความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ พระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นผู้ประสานงานกลางซึ่งมีอำนาจในการพิจารณาขอและให้ความร่วมมือทางอาญาระหว่างไทยกับประเทศต่าง ๆ

ประเทศที่มีความตกลงหรือมีสนธิสัญญาความร่วมมือทางอาญา (Mutual Legal Assistance Treaty-MLAT) กับไทย 8 ประเทศ คือ

- สหรัฐอเมริกา มีผลบังคับใช้เมื่อ 10 มิถุนายน 2536
- แคนาดา มีผลบังคับใช้เมื่อ 3 ตุลาคม 2537
- สหราชอาณาจักร มีผลบังคับใช้เมื่อ 10 กันยายน 2540
- ฝรั่งเศส มีผลบังคับใช้เมื่อ 1 มิถุนายน 2543
- นอร์เวย์ มีผลบังคับใช้เมื่อ 22 กันยายน 2543
- อินเดีย มีผลบังคับใช้เมื่อ 7 มิถุนายน 2546
- สาธารณรัฐประชาชนจีน มีผลบังคับใช้เมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2548
- สาธารณรัฐเกาหลี มีผลบังคับใช้เมื่อ 6 เมษายน 2548

ความร่วมมือทางอาญาระหว่างประเทศกับประเทศทั้ง 8 นี้ สามารถดำเนินการระหว่างผู้ประสานงานกลางฝ่ายไทยกับผู้ประสานงานกลางหรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของประเทศนั้น ๆ ได้โดยตรง โดยไม่ต้องผ่านช่องทางการทูต แต่หากไม่มีความตกลงร่วมมือทางอาญาจะต้องดำเนินการผ่านช่องทางการทูตของทั้งสองฝ่าย และระบุหลักการต่างตอบแทนในคำร้องขอความร่วมมือด้วยเสมอ

ปัจจุบันกองสัญชาติและนิติการณั้ กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยประสานระหว่างสถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลต่างๆ กับสำนักงานอัยการสูงสุดในเรื่องเกี่ยวกับความร่วมมือทางอาญา และกับสำนักงานศาลยุติธรรมในเรื่องเกี่ยวกับความร่วมมือทางแพ่ง แต่หากประเทศนั้นๆ มีความตกลงร่วมมือทางแพ่งหรืออาญากับไทย การดำเนินความร่วมมือก็เป็นไปตามที่ระบุในความตกลงนั้นๆ

ความร่วมมือทางแพ่ง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 34 ให้อำนาจศาลไว้ว่า "ถ้าจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาทั้งเรื่อง หรือแต่บางส่วนโดยอาศัยหรือ โดยร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ในเมืองต่างประเทศ เมื่อไม่มีข้อตกลงระหว่างประเทศหรือไม่มีข้อกำหนดบัญญัติไว้สำหรับเรื่องนี้ให้ศาลปฏิบัติตามหลักทั่วไปแห่งกฎหมายระหว่างประเทศ" ดังนั้น เมื่อกฎหมายไทยให้อำนาจศาลส่งเรื่องทางแพ่งขอความร่วมมือจากศาลต่างประเทศเพื่อดำเนินการแทน การดำเนินการของศาลต่างประเทศในเรื่องดังกล่าวย่อมมีผลเสมือนศาลไทยดำเนินการเอง ปัจจุบันประเทศไทยทำความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางศาล (Agreement on Judicial Co-Operation) ในคดีแพ่งกับ 6 ประเทศ คือ ลาว อินโดนีเซีย จีน ออสเตรเลีย สเปน เวียดนาม การดำเนินความร่วมมือก็จะต้องเป็นไปตามความตกลงดังกล่าว สำหรับประเทศอื่นๆ ที่ไทยไม่มีความตกลงในเรื่องนี้ ถ้าศาลไทยจำเป็นต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาในต่างประเทศศาลไทยก็จะปฏิบัติตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และหลักทั่วไปแห่งกฎหมายระหว่างประเทศดังกล่าวข้างต้น เท่าที่ผ่านมา ศาลไทยจะขอความช่วยเหลือจากศาลต่างประเทศในเรื่องต่อไปนี้ อาทิ การให้จำเลยซึ่งอยู่ในต่างประเทศทราบถึงการถูกฟ้องและวันนัด พิจารณา หรือการส่งสำเนาคำฟ้อง และหมายเรียกให้จำเลย การส่งประเด็นไปสืบพยานในต่างประเทศ การให้จำเลยซึ่งอยู่ในต่างประเทศทราบถึงการออกคำบังคับ ฯลฯ

วิธีการขอความร่วมมือให้ศาลต่างประเทศดำเนินกระบวนการพิจารณา

ในกรณีที่ไม่มีข้อตกลงร่วมมือทางแพ่งระหว่างไทยกับประเทศนั้นๆ การดำเนินการต้องผ่านช่องทาง การทูต (Diplomatic Channel) กล่าวคือ ในทางปฏิบัติเมื่อศาลไทยมีคำสั่งอนุญาตให้ขอความช่วยเหลือจากศาลต่างประเทศ ศาลจะส่งหนังสือร้องขอและเอกสารทั้งหมดพร้อมคำแปลเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศไปยังกระทรวงยุติธรรมเพื่อขอให้กระทรวงยุติธรรมแจ้งกระทรวงการต่างประเทศจัดส่งให้สถานเอกอัครราชทูตหรือสถานกงสุลที่ตั้งอยู่ในประเทศนั้นๆ ดำเนินการต่อไป เมื่อสถานทูต/สถานกงสุลได้รับหนังสือแจ้งจากกระทรวงการต่างประเทศในเรื่องดังกล่าว ให้สถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลแจ้งกระทรวงการต่างประเทศนั้น เพื่อขอให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายในประเทศนั้น เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ กระทรวงการต่างประเทศของประเทศนั้นจะแจ้งผลการดำเนินการให้สถานทูต/สถานกงสุลทราบ หากเป็นกรณีส่งสำเนาคำฟ้องหรือหมายเรียก ให้จำเลย

หรือผู้รับลงชื่อในเอกสารตอบรับมาให้ เพื่อสถานทูตหรือสถานกงสุลแจ้งกระทรวงการต่างประเทศ พร้อมค่าใช้จ่าย

เอกสารที่ใช้สำหรับมอบหมายให้ศาลดำเนินการ

กระทรวงยุติธรรมแจ้งว่าตามข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้ระบุว่า การที่ศาลต่างประเทศร้องขอให้ศาลไทยดำเนินการพิจารณาโดยผ่านขั้นตอนทางการทูตนั้น หนังสือร้องขอควรมีข้อความประกอบด้วย

- ระบุให้รู้ว่าเป็นคดีแพ่ง
- ระบุให้รู้ว่าเป็นคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล
- มีความจำเป็นต้องสืบพยานหรือจะขอให้ศาลดำเนินการให้อย่างไรบ้าง
- ชื่อและที่อยู่ของจำเลย หรือพยาน ที่ขอให้ดำเนินการ
- ถ้ามีผู้แทนอยู่ในต่างประเทศให้ระบุชื่อ ที่อยู่หรือสำนักงานของผู้แทนนั้น
- แจ้งให้ทราบว่าจะจัดการอย่างใดกับเงินค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมศาล
- ระบุพันธะกรณีในการช่วยเหลือศาลไทยในทำนองเดียวกัน

ทั้งนี้ หนังสือร้องขอและเอกสารประกอบหนังสือร้องขอกระทรวงยุติธรรมต้องการใช้ต้นฉบับ

จำนวน 2 ชุด

ที่มา : กระทรวงการต่างประเทศ <http://www.mfa.go.th/web/202.php>

(เข้าสู่ข้อมูลวันที่ 6 สิงหาคม 2553)

ข้อสังเกตเบื้องต้น

ในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ

ในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535

อาชญากรรมในยุคโลกาภิวัตน์เป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะระหว่างประเทศ และในขณะเดียวกันก็เป็นอาชญากรรมข้ามชาติที่การกระทำเกิดขึ้น ในพรมแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ และผู้กระทำความผิดหรือเหยื่อของการกระทำความผิดเป็นพลเมืองของรัฐที่เข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่าหนึ่งรัฐ

นอกจากอาชญากรรมจะมีลักษณะที่เป็นอาชญากรรมข้ามชาติแล้ว การกระทำความผิดก็ยังสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น เช่น กระทำในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมซึ่งทำให้ยากต่อการปราบปราม

การที่จะปราบปรามอาชญากรรมที่เป็นเรื่องระหว่างประเทศให้ได้ผลจริงจังนั้น มีแนวความคิดของนักกฎหมายได้เสนอไว้ว่าให้กำหนดเป็นกฎหมายทั่วไปของทุกรัฐว่าถ้าไม่ส่งตัวผู้ต้องหาที่กระทำความผิดในรัฐอื่นให้แก่รัฐที่ต้องการตัวก็ต้องดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหานั้นด้วยตนเอง และกำหนดอาชญากรรมระหว่างประเทศให้เป็นความผิดตามกฎหมายภายใน แต่แนวคิดดังกล่าวข้างต้นเป็นไปได้ยากอย่างยิ่ง ดังนั้น รัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความร่วมมือระหว่างกันในเรื่องทางอาญาและการส่ง

ผู้ร้ายข้ามแดนโดยไม่มีรัฐใดที่จะมีอำนาจอธิปไตยเหนือรัฐอื่นนอกเขตแดนของตน หากจะต้องการความร่วมมือระหว่างประเทศหรือให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนก็ต้องกระทำโดยมาตรการของประเทศนั้น ๆ

สำหรับประเทศไทยนั้น นอกจากจะยึดถือมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนแล้ว ประเทศไทยยังมีพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของอัยการสูงสุด ในฐานะผู้ประสานงานกลางที่สามารถให้ความร่วมมือกับต่างประเทศในการรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ในประเทศไทยส่งไปให้ประเทศผู้ร้องขอ เพื่อลงโทษผู้กระทำผิดในประเทศนั้น

แนวทางปฏิบัติงานอย่างกว้าง ๆ ตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 อาจจะกล่าว โดยสรุปได้ดังนี้

1. ความหมายของ “ความช่วยเหลือ” และวิธีการร้องขอความช่วยเหลือ

คำว่า “ความช่วยเหลือ” ตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มีความหมายตามมาตรา 8 ซึ่งบัญญัติว่า

...“ความช่วยเหลือ” หมายความว่า ความช่วยเหลือในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินการสืบสวน สอบสวน ฟ้องคดี ทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

Digital Object
National Assembly Library

แต่การร้องขอความช่วยเหลือตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 8 นี้ จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 มาตรา 10 ซึ่งกำหนดว่า

“ประเทศที่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญากับประเทศไทย หากประสงค์จะขอความช่วยเหลือตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้จากประเทศไทย ให้ทำคำร้องขอความช่วยเหลือส่งไปยังผู้ประสานงานกลาง แต่สำหรับประเทศที่ไม่มีสนธิสัญญาดังกล่าวกับประเทศไทยให้ส่งคำร้องขอโดยวิธีทางการทูต

คำร้องขอความช่วยเหลือให้ทำตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด

ดังนั้น วิธีการร้องขอความช่วยเหลือจึงทำได้ 2 วิธี คือ

1. โดยวิธีทางการทูตในกรณีที่ไม่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาต่อกัน

2. ส่งคำร้องขอความช่วยเหลือไปยังผู้ประสานงานกลาง หากมีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญากับประเทศไทย

2. หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือทางอาญาแก่ต่างประเทศ

ต้องมีสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญาระหว่างประเทศผู้ร้องขอกับประเทศไทยหรือถ้าไม่มีสนธิสัญญาดังกล่าว ก็ต้องปรากฏว่าประเทศผู้ร้องขอจะให้ความช่วยเหลือทำนองเดียวกันเมื่อประเทศไทยร้องขอ

การกระทำผิดที่เป็นมูลกรณีขอการร้องขอ ต้องเป็นความผิดตามกฎหมายไทย เส้นแต่จะมีสนธิสัญญาระบุเป็นอย่างอื่น

ประเทศไทยอาจปฏิเสธได้ถ้ากรให้ความช่วยเหลือกระทบกระเทือนอธิปไตยความมั่นคงหรือสาธารณประโยชน์ที่สำคัญของประเทศไทย หรือเกี่ยวกับความผิดทางการเมืองหรือการทหาร

3. วิธีการให้ความช่วยเหลือ

กำหนดให้มีผู้ประสานงานกลางซึ่งได้แก่อัยการสูงสุดผู้ประสานงานกลางจะรับคำร้องขอจากต่างประเทศแล้วพิจารณาเบื้องต้นว่าการร้องขอดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือไม่ ถ้าเห็นว่าไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ก็จะแจ้งให้ประเทศผู้ร้องขอทราบ แต่ถ้าเห็นว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายก็จะส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการซึ่งหมายถึงเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายภายในได้กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ เช่น อธิบดีกรมตำรวจ หรืออธิบดีกรมราชทัณฑ์ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการเสร็จแล้วก็จะส่งเรื่องกลับมาให้ผู้ประสานงานกลางเพื่อส่งให้ประเทศผู้ร้องขอต่อไป

4. คำวินิจฉัยของผู้ประสานงานกลางเป็นยุติ

ตาม พ.ร.บ. ความร่วมมือระหว่างประเทศในเส้นทางอาญา พ.ศ. 2535 มาตรา 11 กำหนดให้คำวินิจฉัยของผู้ประสานงานกลางเป็นยุติ เว้นแต่นายกรัฐมนตรีจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

5. เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการ

เจ้าพนักงานใดมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องใดอยู่แล้ว ก็ให้เป็นผู้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือส่วนนั้น ๆ เช่น การสอบปากคำบุคคล หรือการรวบรวมพยานหลักฐานชั้นสอบสวน การจัดส่งเอกสาร การค้นหรือยึดเอกสารหรือวัตถุพยานการสืบหาบุคคล ให้อธิบดีกรมตำรวจเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ตามมาตรา 12 (1)

6. การขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

หน่วยงานของรัฐอาจขอความช่วยเหลือทางอาญาจากต่างประเทศได้โดยมีหลักการทำนองเดียวกันกับการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ โดยให้เสนอเรื่องต่อผู้ประสานงานกลาง

7. ความร่วมมือระหว่างประเทศในเส้นทางอาญากับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ถ้ามองเห็น ๆ อาจเข้าใจว่าเป็นเรื่องเดียวกัน แต่โดยหลักการแล้วเป็นคนละเรื่อง กล่าวคือนอกจากมีกฎหมายคนละฉบับแล้วความคิดในเรื่องส่งผู้ร้ายข้ามแดนมีมาแต่โบราณ เช่นตามพระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พุทธศักราช 2472 เป็นต้น ส่วนความร่วมมือระหว่างประเทศในเส้นทางอาญาเพิ่งเกิดใหม่เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมของแต่ละประเทศโดยลำพังไม่อาจป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เป็นเครือข่ายในดินแดนของหลายประเทศได้โดยเด็ดขาด

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนมีลักษณะเป็นส่วนได้เสียของแต่ละประเทศ ในขณะที่ความร่วมมือในทางอาญามีลักษณะเป็นสากล

Digital Object
National Assembly Library

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนต้องอาศัยคำสั่งศาลอนุญาตให้ขังจำเลยไว้เพื่อส่งตัวข้ามแดนต่อไป แต่ความร่วมมือในทางอาญาดังกล่าวต้องอาศัยอำนาจบริหาร แม้ในบางกรณีต้องดำเนินการในศาล ก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการให้ความช่วยเหลือเท่านั้น

.....
ที่มา : สำนักงานต่างประเทศ, สำนักงานอัยการสูงสุด <http://www.inter.ago.go.th/law/page8.htm>

(เข้าสู่ข้อมูลวันที่ 6 สิงหาคม 2553)

ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา : ศึกษาเฉพาะสนธิสัญญา
ว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา ของภูมิภาคอาเซียน

THAILAND'S INTERNATIONAL COOPERATION IN CRIMINAL MATTERS : A
CASE STUDY ON MUTUAL LEGAL ASSISTANCE IN CRIMINAL MATTERS
TREATY OF ASEAN (MLAT ASEAN)

เกรียงศักดิ์ โทษมรัตน์**

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ของเรื่องที่ศึกษากว่าอีกรื่อง อาชญากรรมในยุคปัจจุบันเป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะระหว่างประเทศ และในขณะเดียวกัน ก็เป็นอาชญากรรมข้ามชาติที่มีการกระทำเกิดขึ้นในพรมแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ และผู้กระทำความผิดหรือเหยื่อของการกระทำความผิดเป็นพลเมืองของรัฐที่เข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่าหนึ่งรัฐ นอกจากอาชญากรรมจะมีลักษณะที่เป็นอาชญากรรมข้ามชาติแล้ว การกระทำความผิดก็ยังซับซ้อนยิ่งขึ้น เช่น การกระทำในรูปแบบขององค์การอาชญากรรม ซึ่งทำให้ยากต่อการปราบปราม การที่จะปราบปรามอาชญากรรมที่เป็นเรื่องระหว่างประเทศให้ได้ผลจริงจังนั้น มีแนวความคิดของนักกฎหมายได้เสนอไว้ว่า ให้กำหนดเป็นกฎหมายทั่วไปของรัฐว่า ถ้าไม่ส่งตัวผู้ต้องหาที่กระทำความผิดในรัฐอื่นให้แก่รัฐที่ต้องการตัวก็ต้องดำเนินคดี แก่ผู้ต้องหาด้วยตนเอง และกำหนดอาชญากรรมระหว่างประเทศให้เป็นความผิดตามกฎหมายภายใน แต่แนวคิดดังกล่าวข้างต้นเป็นไปได้อย่างยากยิ่ง ดังนั้น รัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความร่วมมือระหว่างกันในเรื่องทางอาญาคู่กันในระดับภูมิภาค ประเทศไทยและประเทศในภูมิภาคอาเซียนมีความเห็นพ้องต้องกันว่าในปัญหาอาชญากรรมในระดับภูมิภาคนี้ นับวันจะเพิ่มปริมาณและความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ หากไม่มีการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพความร่วมมือฯ ให้มีความทันสมัยกว่าอดีต

* บทความนี้เรียบเรียงจากวิทยานิพนธ์เรื่อง ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา : ศึกษาเฉพาะสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา ของภูมิภาคอาเซียน ซึ่งได้ผ่านการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์เรียบร้อยแล้ว โดยคณาจารย์ที่ปรึกษา 5 ท่าน คือ 1. รองศาสตราจารย์ ประกอบ ประพันธ์เนติวุฒิ 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศิริสมบูรณ์เวช 3. อาจารย์อำนาจ เนตยสุภา 4. รองศาสตราจารย์ กำธร กำประเสริฐ 5. รองศาสตราจารย์ ดร.มัลลิกา พิณจันทร์

** นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ซึ่งในอดีตประเทศไทย และประเทศในภูมิภาคอาเซียน ไม่มีสนธิสัญญาความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาต่อกันซึ่งสำหรับการให้ความความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาที่ประเทศไทยมีกับประเทศเพื่อนบ้านในแถบนี้ โดยประเทศดังกล่าวสามารถขอความช่วยเหลือจากประเทศไทยได้บนพื้นฐานของหลักต่างตอบแทนตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ.2535 ซึ่งได้นำหลักการหลายประการตามสนธิสัญญาต้นแบบขององค์การสหประชาชาติเรื่องความช่วยเหลือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา เช่น หลักการปฏิเสธความช่วยเหลือเนื่องจากคำร้องขอกระทบกระเทือนอธิปไตย ความมั่นคง หรือ สาธารณประโยชน์ หรือความผิดทางการเมือง หรือความผิดทางทหาร หลักการให้ความช่วยเหลือโดยดำเนินการตามกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอทั้งนี้ ความช่วยเหลือที่อาจร้องขอได้นั้น รวมถึงการสอบสวน และการสืบพยาน การส่งเอกสาร การค้น และยึด การโอนบุคคลที่ถูกคุมขัง เพื่อสืบพยาน การรับหรือยึดทรัพย์สิน เป็นต้น

ทั้งนี้ประเทศไทยและประเทศต่างๆ ในกลุ่มอาเซียนเห็นความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาจึงได้มีการจัดประชุมเพื่อพิจารณาจัดทำร่างสนธิสัญญาความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องอาญาของภูมิภาคอาเซียน (MLAT ASEAN) ขึ้น โดยมีประเทศมาเลเซียเป็นประเทศเริ่มต้นและมีประเทศที่ได้ลงนามในเบื้องต้น 8 ประเทศและให้สัตยาบันในเบื้องต้น 4 ประเทศคือมาเลเซีย สิงคโปร์ เวียดนาม บรูไนดารุสซาลาม โดยประเทศไทยได้ลงนามเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2549 โดยอัยการสูงสุด ร่วมกับตัวแทนประเทศพม่าที่ประเทศมาเลเซีย

แม้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศสมาชิกอาเซียนจะเป็นเพียงประเทศผู้ร่วมลงนามในสนธิสัญญาฯซึ่งยังไม่ต้องผูกพันต่อการให้ความร่วมมือต่อประเทศสมาชิกอาเซียนก็ตาม แต่หากต่อไปในภายหน้าประเทศไทยได้เข้าร่วมในการให้สัตยาบันต่อสนธิสัญญา (MLAT ASEAN) ดังกล่าวแล้ว ก็ต้องผูกพันต่อการให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในทุกด้าน ทั้งนี้ การดำเนินการตามคำร้องขอจะดำเนินการได้อย่างเต็มที่หรือไม่ก็ย่อมต้องขึ้นอยู่กับกฎหมายภายในประเทศว่า สอดคล้องกับการให้ความร่วมมือในทุกรูปแบบที่ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ร้องขอมาหรือไม่ กฎหมายภายในของประเทศไทยที่ถือได้ว่าเป็นกฎหมายแม่บทในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาและจะ ได้รับผลกระทบหากประเทศไทยเข้าร่วมโดยให้สัตยาบันเป็นภาคีในสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา (Mutual Legal Assistance in Criminal Matters Treaty) ของภูมิภาคอาเซียน (MLAT ASEAN) ก็คือพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ.2535

ฉะนั้น การพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างหลักการในสนธิสัญญาฯ MLAT ASEAN กับ สนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาที่ประเทศไทยมีกับนานาประเทศ ว่าเป็นไปแนวทางเดียวกันหรือไม่ และการเปรียบเทียบระหว่างสนธิสัญญาฯ MLAT ASEAN กับ พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ.2535 ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ จึงเป็นสิ่งจำเป็น

จากการเปรียบเทียบในส่วนของหลักการในสนธิสัญญาฯ MLAT ASEAN กับสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาที่ประเทศไทยมีกับนานาประเทศ นั้นถือว่าโดยส่วนใหญ่จะมีหลักการเดียวกัน จึงต้องพิจารณาในส่วนที่เป็นการเปรียบเทียบระหว่างสนธิสัญญาฯ MLAT ASEAN กับพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ.2535 และ ก็พบว่ามิหลายมาตราใน พ.ร.บ. ความร่วมมือระหว่างประเทศ พ.ศ.2535 ไม่สอดคล้องกับ สนธิสัญญาฯ (MLAT ASEAN)

ในเรื่องที่ไม่สอดคล้องนั้นก็มิทั้งขั้นตอนและการดำเนินการตามคำร้องขอตามพระราชบัญญัติความร่วมมือฯ พ.ศ. 2535 ที่กำหนดให้อัยการสูงสุดในฐานะผู้ประสานงานกลางต้องส่งคำร้องขอให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการอีกทอดหนึ่ง โดยที่ผู้ประสานงานกลางไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองนั้น ก็เป็นปัญหาความล่าช้าในการดำเนินการตามคำร้องขอตามพระราชบัญญัติความร่วมมือฯ พ.ศ. 2535 ที่ไม่อาจรองรับต่อการให้ความร่วมมือตามสนธิสัญญาฯ MLAT ASEAN ที่ต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็วไม่ชักช้า

หรือในกรณีที่เป็นเรื่องการสืบพยาน ในสนธิสัญญาฯ MLAT ASEAN คำร้องของภาคีของดำเนินการ ในเรื่องที่ไม่สอดคล้องนั้นก็ไม่มีปัญหาเพราะ โดยหลักการแล้วจุดประสงค์ของสนธิสัญญานี้เพื่อลดอุปสรรคต่อการให้ความร่วมมือฯ จึงใช้คำว่า "subject to their respective domestic laws" ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยว่า "ภายใต้บังคับของกฎหมายของภายในของรัฐที่เกี่ยวข้อง" อยู่ในหลายข้อบทของสนธิสัญญา เพื่อให้การดำเนินการให้ความร่วมมือฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสมดังเจตนารมณ์ของสนธิสัญญาฯ MLAT ASEAN ฉะนั้นจึงลดอุปสรรคในการให้ความร่วมมือไปได้มาก

อย่างไรก็ตามแม้จะมีการใช้ถ้อยคำดังกล่าว แต่ประเทศไทยควรมีการแก้ไขให้เป็นแนวทาง Progressive Obligation ซึ่งหมายความว่า หากดูจากอารัมภบทของสนธิสัญญาฯ MLAT ASEAN แล้ว จะพบว่ามีเจตนารมณ์ที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพในเรื่องการให้ความร่วมมือทางอาญา ดังนั้นแม้กฎหมายภายในของประเทศไทยจะเพียงพอที่จะให้ปฏิบัติตามพันธกรณี MLAT ASEAN ได้แต่

หากเจตนารมณ์ของ MLAT ASEAN คือ ต้องการปรับปรุงและพัฒนาความร่วมมือทางอาญาแล้ว ประเทศไทยหรือประเทศอื่นที่จะเข้าเป็นภาคีในสนธิสัญญาฯ MLAT ASEAN จะต้องพัฒนากฎหมายของตนต่อไปจนสามารถรองรับ MLAT ASEAN ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้เขียนจึงเห็นว่าควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติความระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ.2535 อันเป็นกฎหมายภายในของไทย เพื่อให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาฯ MLAT ASEAN

เกี่ยวกับปัญหาที่พบในพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 ซึ่งมีหลายมาตราไม่สอดคล้องรองรับหรือเป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่ได้กำหนดไว้เมื่อเทียบกับสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา (Mutual Legal Assistance in Criminal Matters Treaty) ของภูมิภาคอาเซียน (MLAT ASEAN) ดังนั้น หากในอนาคตประเทศไทยจะพิจารณาเพื่อให้สัตยาบันในสนธิสัญญาดังกล่าวนี้ ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เพื่อให้ช่องทางในการส่งคำร้องขอเป็นไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 10 โดยใช้ข้อความดังต่อไปนี้

“มาตรา 10 ประเทศผู้ร้องขอที่มีสนธิสัญญาว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญากับประเทศไทยหากประสงค์จะขอความช่วยเหลือตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้จากประเทศไทย ให้ทำคำร้องขอความช่วยเหลือส่งไปยังผู้ประสานงานกลางแต่สำหรับประเทศผู้ร้องขอที่ไม่มีสนธิสัญญาดังกล่าวกับประเทศไทยให้ส่งคำร้องขอโดยวิธีการทูต

ในกรณีเร่งด่วน หากได้มีการตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นเท่าที่ไม่ขัดต่อวรรคแรก ประเทศผู้ร้องขออาจส่งคำร้องขอโดยผ่านองค์การตำรวจสากลหรือองค์การระหว่างประเทศอื่นได้

คำร้องขอความช่วยเหลือให้ทำตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด”

2. เพื่อให้การดำเนินการตามคำร้องขอความร่วมมือจากประเทศในภาคีของสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา (Mutual Legal Assistance in Criminal Matters Treaty) ของภูมิภาคอาเซียน (MLAT ASEAN) เป็นไปอย่างไม่ล่าช้า เห็นควรลดขั้นตอน โดยให้อัยการสูงสุดในฐานะผู้ประสานงานกลางมีอำนาจใช้ดุลยพินิจตามที่เห็นสมควร โดยแก้ไขมาตรา 7 วรรค 1 ของพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ.2535 โดยใช้ข้อความดังต่อไปนี้แทน

“ มาตรา 7 ให้อัยการสูงสุดหรือผู้ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายเป็นผู้ประสานงานกลาง

(1) รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศผู้ร้องขอและส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ หรือในกรณีที่เห็นสมควรจะดำเนินการตามคำร้องขอ โดยตนเองหรือ โดยผู้ที่ ผู้ประสานงานกลางมอบหมายก็ได้”

3. ในการพิจารณาการได้มาซึ่งพยานหลักฐานควรเปิดโอกาสให้ศาลสามารถแสวงหา พยานหลักฐานได้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่โดยสามารถดำเนินการผ่านทางจอภาพหรือวีดิทัศน์ (video conference) เพื่อให้การดำเนินการความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญามีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ควรมีการยกเว้นพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ.2535 ขึ้นใหม่โดยเพิ่มในบทนิยามในมาตรา 4 เป็นว่า

“การพิจารณา”หมายความว่า “ การพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญาและหมายรวมถึงการพิจารณาผ่านทางจอภาพหรือวีดิทัศน์ด้วย”

กำหนดเพิ่มอำนาจหน้าที่ของอัยการสูงสุดผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกลางให้มีมากขึ้น โดยพิจารณาการยกเว้นพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ.2535 มาตรา 7 ขึ้นใหม่โดยเพิ่มเป็นว่า

มาตรา 7 ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจหน้าที่ต่อไปนี้

(7) ร้องขอให้ต่างประเทศซึ่งบุคคลนั้นอยู่ดำเนินการจัดการเพื่อให้บุคคลนั้นให้ พยานหลักฐานซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องทางอาญาใดๆ ในประเทศไทยผ่านทางจอภาพหรือวีดิทัศน์

4. เพื่อให้ประสิทธิภาพในการให้ความร่วมมือในการ โอนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อสืบพยาน มีมากขึ้น เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่ 6 มาตรา 26 แห่ง พ.ร.บ.ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 โดยใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ส่วนที่ 6 การโอนบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อเบิกความ และการให้ความช่วยเหลืออื่นในการ สืบสวน สอบสวน การฟ้องคดี และการดำเนินการอื่นทางอาญา

มาตรา 26 ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากประเทศผู้ร้องขอให้ส่งบุคคล ซึ่งถูกคุมขังในประเทศไทย หรือขอส่งบุคคลซึ่งถูกคุมขังในประเทศผู้ร้องขอมายังประเทศไทยเพื่อ เบิกความ และการให้ความช่วยเหลืออื่นในการสืบสวน การสอบสวน การฟ้องคดี และการ ดำเนินการอื่นทางอาญา ถ้าผู้ประสานงานกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นการจำเป็นและบุคคลซึ่งถูก คุมขังนั้นสมัครใจ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการส่งตัวบุคคลนั้นไปยังประเทศผู้ร้องขอหรือ รับตัวบุคคลนั้นจากประเทศผู้ร้องขอเข้ามาในประเทศไทย”ทั้งนี้วรรคสองคงเป็นไปตามเดิม

5. เพื่อให้อำนาจของเจ้าหน้าที่เป็นไปอย่างชัดเจนในการคุมขังบุคคลผู้เดินทางผ่านดินแดนของรัฐผู้รับคำร้องขอเพื่อไปปรากฏตัวในรัฐผู้ร้องขอควรมีกร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 ขึ้นใหม่ โดยการกำหนดให้มีการเพิ่มอำนาจหน้าที่ของผู้ประสานงานกลาง ทั้งนี้ จากเดิมเป็น หมวดที่ 1 ส่วนที่ 2 เรื่อง การขอให้บุคคลผู้ถูกคุมขังเดินทางผ่านแดนของรัฐผู้รับคำร้องขอเพื่อไปปรากฏตัวในรัฐผู้ร้องขอ

มาตรา 8/1

วรรค 1 บุคคลซึ่งถูกควบคุมตัวในต่างประเทศหนึ่งตามที่ระบุไว้และได้อินยอมที่จะให้พยานหลักฐานหรือความช่วยเหลือในเรื่องทางอาญาในอีกประเทศหนึ่ง อาจเดินทางผ่านประเทศไทยโดยอยู่ภายใต้การควบคุมตัวของบุคคลอื่นใด เพื่อไปยังประเทศนั้นก็ได้

วรรค 2 หากอากาศยาน เรือ หรือรถไฟซึ่งบุคคลที่ถูกควบคุมตัวโดยสารมาได้ลงจอดหรือแวะ หรือหยุดลงในประเทศไทย บุคคลนั้นอาจถูกควบคุมตัวโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรจนกว่าบุคคลนั้นจะเดินทางต่อไป

วรรค 3 ในกรณีนี้ -

(ก) บุคคลซึ่งถูกควบคุมตัวตามคำสั่งในวรรค 2 และ

(ข) อัยการสูงสุดมีความเห็นว่า การเดินทางต่อไปของบุคคลนั้นจะไม่เกิดขึ้นภายในระยะเวลาอันสมควร

อัยการสูงสุดอาจนำตัวบุคคลดังกล่าวเดินทางภายใต้การควบคุมตัวไปยังประเทศที่บุคคลนั้นได้ออกเดินทางมาเป็นประเทศแรกและคำสั่งเช่นนั้นมีอำนาจเพียงพอสำหรับการนำตัวบุคคลนั้นออกมาจากประเทศไทยโดยวิธีการใดๆ ตามที่อัยการสูงสุดมีคำสั่ง

วรรค 4 ประเทศที่บุคคลนั้นได้เริ่มออกเดินทางมาเป็นประเทศแรกจะต้องชดใช้คืนซึ่งราคาและค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้น โดยประเทศไทยมาเลเซียเพื่อการตามวรรค 2 และวรรค 3

มาตรา 8/2

วรรค 1 บุคคลใดซึ่งเป็นผู้ถูกควบคุมตัวโดยคำสั่งตามข้อ 8/1 วรรค 2 ได้หลบหนีจากการควบคุมตัวเช่นนั้น ย่อมถือว่าได้กระทำความผิดและจะต้องรับผิดชอบตามคำพิพากษาของศาลในโทษปรับไม่เกิน.....บาทหรือ จำคุกไม่เกิน.....หรือทั้งจำทั้งปรับ

วรรค 2 เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจคนใดอาจจับกุมบุคคลได้โดยไม่ต้องมีหมายจับ หากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจนั้นมีเหตุอันสมควรที่จะเชื่อได้ว่า บุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลตามอนุมาตรา (1)

วรรค 3 ให้นำตัวบุคคลซึ่งถูกจับกุมตามข้อนี้กลับไปอยู่ภายใต้การควบคุมตัวตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดไว้

6. ในกระบวนการจัดการทรัพย์สินที่ยึดและริบได้ เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติ เพื่อความสัมพันธ์อันดีในระดับระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียน และเพื่อคืนทรัพย์สินที่ริบและยึดได้ให้ผู้เสียหาย หรือเจ้าของที่แท้จริง หรือนุคคลที่สามผู้สุจริต ประเทศไทยควรต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการกำหนดให้ทั้งสองประเทศดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ยึดและริบได้ซึ่งจะต้องคืนทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิดให้รัฐ หรือเอกชนผู้ได้รับความเสียหาย หรืออาจจะมีการตกลงแบ่งทรัพย์สินที่ได้จากการนี้ในสัดส่วนที่เหมาะสมจากการปฏิบัติการในการให้ความร่วมมือกันดังกล่าว

บรรณานุกรม

- ฉัตรแก้ว นิธิอุทัย. "ความร่วมมือระหว่างประเทศในการริบทรัพย์สิน." วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ซัชชม อรรถภิญโญ. "ความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศ." วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- ชุมสาย ศรียาภักดิ์. "ปัญหากฎหมายในการบังคับใช้พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาพุทธศักราช 2535 : ศึกษากรณีการริบและการยึดทรัพย์ระหว่างประเทศ." วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.
- ประธาน จุฬาโรจน์มนตรี และ ประวิชัย มะกรวัฒน์. รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่มีการจัดตั้งในองค์กร (ระยะที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด, ม.ป.ป.
- พรชัย คำนวิวัฒน์. "หลักเกณฑ์บางประการในการให้ความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาพ.ศ. 2535." วารสารนิติศาสตร์ 25, 2(2538):288-289.
- วัชราคม โยธาทิพย์. "ผลกระทบของศาลอาญาระหว่างประเทศต่อพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาพ.ศ. 2535." วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548.
- วิฑูรย์ ตัญยเทวา. "ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา." วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สำนักงานอัยการสูงสุด. "รายงานการประชุมคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาครั้งที่ 1/2549." 30 พฤษภาคม 2549.

สำนักงานอัยการสูงสุด. “รายงานการประชุมคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาครั้งที่ 2/2549.” 17 กรกฎาคม 2549.

สุชาติ ไตรประสิทธิ์. รายงานการวิจัยเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญากับความมั่นคงของชาติ. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2533.

_____. “ประเทศไทยกับความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา”ใน หนังสือร้อยปีอัยการ, หน้า 148-160. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานอัยการสูงสุด, 2535.

หยุด แสงอุทัย. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

อุททิศ แสนโกสิก. กฎหมายอาญาภาค 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2540.

สำนักวิชาการ ให้การบริการทางวิชาการ

๑. ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ ให้บริการในวันและเวลาราชการ
- กลุ่มงานบริการวิชาการ ๑ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านการเมืองการปกครอง ความมั่นคง การทหาร การยุติธรรม กฎหมายระหว่างประเทศ
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ อนุญาโตตุลาการ ทริพย์สินทางปัญญา
  - กลุ่มงานบริการวิชาการ ๒ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๑ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านเศรษฐกิจ พาณิชยกรรม การเงิน การคลัง การธนาคาร การลงทุน งบประมาณ ประกันภัย
อุตสาหกรรม คมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเกษตรและสหกรณ์
  - กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๘-๕๙
ด้านสังคม การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม แรงงานและสวัสดิการสังคม เด็ก สตรี
การสาธารณสุข การท่องเที่ยว การกีฬา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การพลังงาน
๒. ณ จุดบริการสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ (E-knowledge Services) อาคารรัฐสภา ๑ ชั้น ๓
ให้บริการในวันและเวลาราชการ สำหรับวันประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้บริการถึงเวลา ๑๙.๓๐ น.
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๗ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๘๗๘

พิมพ์ที่สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ออกแบบปกโดย น.ส.รติมา ศารทะประภา